Педагогічні КАДРИ

газета

ЗАСНОВАНА У ЖОВТНІ 1929 РОКУ

№ 3-4 (1645-1646)
ЛИСТОПАД-ГРУДЕНЬ 2014 РОКУ

НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Фотокадр місяця

З грудня 2014 року у рамках святкування відбувся "круглий стіл" з питань релігії та освіти. В обговоренні окресленої проблематики взяли участь Предстоятель УПЦ Київського Патріархату Патріарх Філарет, ректор НПУ Віктор Андрущенко, ректор Київської православної богословської академії митрополит Епіфаній.

Фото прес-служби КПБА

Студентська рада

Ректор зустрівся зі студентськими лідерами

Ректор Віктор Андрущенко та проректорський корпус НПУ імені М. П. Драгоманова 10 грудня 2014 року зустрівся з новою командою Студентської Ради вишу на чолі з новообраним головою Сергієм Зайченком. Зустріч носила робочий характер в аспекті планування діяльності на найближче майбутнє.

Віктор Петрович поцікавився, які креативні проекти планує до втілення в життя студентський загал. Зокрема те, що стосується міжнародних обмінів, активного студентського спілкування, комунікативних зв'язків між студентським самовпорядкуванням НПУ та інших країн Європи. Ректор запропонував влаштувати кілька поїздок до провідних світових університетів для ближчого ознайомлення та спроб втілення окремих елементів студентського самовпорядкування в НПУ.

У найближчий час проректори запропонували молоді продумати організацію телемосту між ВНЗ різних країн, як це вже неодноразово реалізовувалося драгомановцями. "*За допомогою новітніх технологій комунікації ви можете влаштувати своєрідний вебінар з друзями й колегами з Польщі, Литви, інших держав*, – резюмував ректор. – *Адже дистанційна онлайн-конференція – це зараз дуже зручно й малозатратно, особливо в сучасних складних фінансових умовах. Зокрема, в такому ключі можна обговорити й реалізацію європейського вектору нашого університету на студентському рівні*".

Молодь підтримала пропозиції своїх педагогів, особливо в плані забезпечення позитивного іміджу університету, відстоювання його інтересів на усіх рівнях.

Ще раз Віктор Петрович нагадав про один з головних принципів життєдіяльності для кожного студента-драгомановця – це навчання і наукова робота. "*У першу чергу ми турбувалися й будемо турбуватися про якість навчання наших студентів, підвищення їх інтелектуального рівня. Ви – студентські лідери, з вас беруть приклад всі інші, то ж ви мусите бути кращими і у власному навчанні та науковій роботі*", – закцентував ректор.

Прес-служба університету

Міжнародна співпраця

У Варшаві ректори ВНЗ України, Польщі та Німеччини підписали угоду про співпрацю

14-15 грудня 2014 року ректор НПУ імені М. П. Драгоманова професор Віктор Андрущенко взяв участь у тристоронній зустрічі Конференції ректорів академічних шкіл Польщі, Конференції ректорів Німеччини і Спілки ректорів вищих навчальних закладів України. Захід відбувався у Варшаві за підтримки Міністерства науки та вищої освіти Польщі і Федерального міністерства освіти і наукових досліджень.

Вітчизняні заклади вищої освіти представляла делегація Спілки ректорів ВНЗ України у складі президента Спілки, ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Леоніда Губерського**, першого віце-президента Спілки, ректора Національного педагогічного імені М. П. Драгоманова **Віктора Андрущенка**, ректора Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна **Віля Бакірова**, ректора Національної металургійної академії України **Олександра Величка**, ректора Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки **Ігоря Коцана**, ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича **Степана Мельничука**, ректора Національного університету біоресурсів та природокористування України **Станіслава Ніколаєнка**, ректора Київського університету імені Бориса Грінченка **Віктора Огнев'юка**, голови Громадської ради при МОН України **Галини Усатенко** і ректора Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" **Михайла Згуровського**.

Урочисте відкриття заходу привітали виступами президент Конференції ректорів академічних шкіл Польщі **Веслав Банись**, віце-президент Конференції ректорів Німеччини **Джоана-Елеонора Вебер**, президент Спілки ректорів ВНЗ України **Леонід Губерський**, ректор Варшавського університету **Мартін Пались**, віце-міністр науки та вищої освіти Польщі **Д. Налец**, Посол Німеччини в Польщі **Рольф Нікель** і Посол України в Польщі **Андрій Дещиця**.

Ключовим моментом зустрічі стало підписання Угоди про співпрацю між Спілкою ректорів вищих навчальних закладів України і Конференцією ректорів Німеччини, у рамках якої передбачено стимулювання і координацію співпраці вищих навчальних закладів України і Німеччини; здійснення діяльності, спрямованої на створення ефективної та інтегрованої системи народної освіти; розвиток вищої освіти, науки і культури в країні й за кордоном; здійснення діяльності, скерованої на формування європейського освітнього і наукового простору; написання спільних грантів у рамках програми Європейського Союзу "Горизонт 2020".

Прес-служба університету
Фото: http://science.univ.kiev.ua/

Науковий семінар
Інноваційні підходи у формуванні сучасного вчителя стор. 3

Інтерв'ю
Віталій Хромець: "Сучасний університет може вибудовуватися лише в поліфонії" стор. 5

Спогади
Вертаючи із вирію літа стор. 7

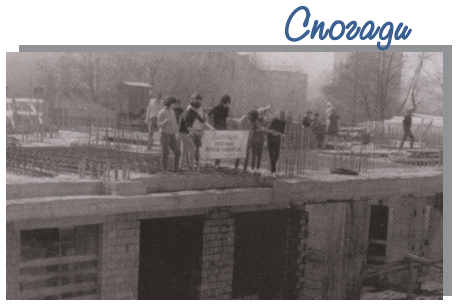

Анонси конференцій

Всеукраїнська науково-практична конференціяна тему "Наукові та соціально-економічні проблеми розвитку Національного природного парку "Синевир" присвячена 180-річчю Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова і відбудеться 17-19 червня 2014 року у НПП "Синевир".

Конференція працюватиме за такими напрямками: дослідження рослинного світу; дослідження тваринного світу; екологічні проблеми регіону; краєзнавство і туризм; соціально-економічні проблеми регіону; суспільно-політичні проблеми регіону.

Заявки на участь у конференції та наукові статті приймаються до 10 травня 2015 року на адресу оргкомітету:. Матеріали конференції будуть опубліковані в журналах вишу "Біологія" та "Географія і сучасність".

II Міжнародна науково-практична заочна конференція "Наукові пошуки: актуальні проблеми теорії і практики"

Інститут філософської освіти і науки та Інститут педагогіки і психології НПУ імені М. П. Драгоманова запрошують молодих вчених, аспірантів та студентів взяти участь у II Міжнародній науково-практичній заочній конференції **"Наукові пошуки: актуальні проблеми теорії і практики"**.

Матеріали конференції будуть опубліковані у науковому виданні **"Гуманітарний корпус" (випуск 4).** Збірці присвоюються ISBN, УДК, ББК. Обов'язкові примірники надсилаються до Книжкової палати України та провідних бібліотек країни.

Заявки на участь приймаються до ***27 квітня 2015 р.***

Детальніше:
http://ifon.npu.edu.ua/ua/

До 50-річчя кафедри культурології

ПОЄДНАННЯ 50-РІЧНОЇ ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

7-8 листопада в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова відбулась Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю "Філософія і релігія в просторі сучасної культури". Ця конференція стала вирішенням одразу декількох цілей: з одного боку – це була можливість обговорити важливі питання, пов'язані з сучасною культурою, а з іншого – святкування 50-річчя кафедри культурології Інституту філософської освіти і науки. Саме це поєднання визначного історичного минулого і сучасних можливостей стало провідною темою конференції.

Так, зокрема, на цей аспект вказували на пленарному засіданні проректор з наукової роботи НПУ імені М. П. Драгоманова професор **Торбін Григорій Мирославович**, директор Інституту філософської освіти і науки професор **Дробот Іван Іванович**, радник ректора з міжнародних питань, завідувач лабораторії "Інноваційні методи реабілітації" професор **Бойчук Микола Андрійович** і завідувачка кафедри культурології доцент **Котлярова Тетяна Олександрівна**. Серед головних тез, які озвучили, слід виділити акцент про тривалу і цікаву історію кафедри, видатних науковців, які працювали і досі працюють на кафедрі. Зокрема не один раз згадувалось ім'я професора **Заковича Михайла Миколайовича**. Також були акцентовані і сучасні аспекти, що дають кафедрі упевнено дивитись в майбутнє: відзначено про молодість викладацького складу, середній вік якого приблизно дорівнює 38 рокам, а також про те, що на кафедрі працює наймолодший доктор культурології в Україні – професор **Більченко Євгенія Віталіївна**.

Проректор з наукової роботи Г.М. Торбін вітає учасників конференції і викладачів кафедри культурології з ювілеєм

Виступи учасників культурологічної секції мали актуальний і прикладний характер

Основною аудиторією і учасниками конференції були представники академічних кіл, що займаються дослідженнями в галузі філософії, культурології та релігієзнавства, а також студенти і аспіранти профільних спеціальностей.

На пленарному засіданні також виступила з доповіддю доктор філософських наук, професор кафедри культурології **Мєднікова Галина Сергіївна**. Вона вказала на те, що філософування стає сутнісною ознакою сучасності, а також звернула увагу на те, як і чому це відбувається. Доповідь Галини Сергіївни стала певною теоретичною основою до наступних виступів, які були спрямовані на осмислення філософських і релігійних проблем у візуальних образах сучасної культури.

На пленарному засіданні також розглянути інші проблемні поля. Наприклад, доктор культурології, професор кафедри культурології **Більченко Євгенія Віталіївна** у своїй доповіді звернулась до сучасної української літературної сфери, де на прикладі поезії Сергія Жадана показала альтермодерну модель інтертекстуальності.

Подальші виступи проходили вже у форматі окремих секцій. Найбільшої активності набула культурологічна секція, серед учасників якої були професори, доценти, аспіранти і студенти.

Релігійна тематика була розглянута у доповідях кандидата філософських наук, доцента кафедри культурології НПУ імені М. П. Драгоманова, куратора Відкритого архіву українського медіа мистецтва **Пруденко Яніни Дмитрівни** та кандидата філософських наук, доцента ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка **Кислого Анатолія Олександровича**. Яніна Дмитрівна у своєму виступі на основі історичного і сучасного ракурсу показала, що такі протилежні на перший погляд поняття, як "релігія" і "техніка", насправді дуже часто співіснують разом, доповнюючи і продовжуючи один одного. Анатолій Олександрович у своїй доповіді виділив релігію як основу формування освітнього ідеалу. Його позиція викликала багато питаннь у студентів, які хотіли зрозуміти, яким чином сьогодні можлива реалізація такої ідеї.

Іншою темою, яка також викликала багато дискусій, була тема, пов'язана з гендерною і феміністичною теоріями. Розгляд цього напрямку розпочала своїм виступом старша викладачка кафедри культурології **Монахова Наталія Вікторівна**. У своїй доповіді вона вказала на важливість феміністичної теорії, яка за допомогою сумніву виводить на новий вимір дослідження істини. Та головна її увага була зосереджена на проблемі нестачі феміністичної теоретично-методологічної бази у сучасному українському культурологічному просторі. Надалі ця тематика була продовжена доповідями аспіранток і студенток Інституту філософської освіти і науки, які у своїх виступах головну увагу направили на жіночі мистецькі практики. Цей аспект розглядали: **Буланова-Дувалко Людмила Федорівна**, **Зубатенко Тетяна Валеріївна**, **Корнєєва Тетяна Олександрівна**, **Носова Катерина Олександрівна**.

Значна частина конференції була присвячена сучасній популярній культурі. Найбільшої уваги цим питанням приділили студенти III курсу Інституту філософської освіти і науки: **Парадзінська Дар'я Олегівна**, **Пятковська Юлія Вікторівна**, **Ступак Яна Олександрівна**, **Ткачук Наталія Миколаївна**, **Хоменко Глеб Володимирович**. І хоч в деяких моментах давалось взнаки, що студентам не достає теоретичної бази для повного розкриття теми, проте їм вдалося добре визначити основну проблематику, було видно, що вони прагнуть максимально розібратись у сучасних культурних тенденціях.

Як підсумок, можна зазначити, що Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю "Філософія і релігія в просторі сучасної культури", яка була приурочена до 50-річчя кафедри культурології, відбулася на високому організаційному та науковому рівні. На конференції було піднято багато гострих, складних питань, тому доповіді учасників конференції викликали зацікавлення слухачів та жваві дискусії серед присутніх.

Євген Ворожейкін

Науково-практична конференція

РІДНА МОВА – МАТИ ЄДНОСТІ, БАТЬКО ГРОМАДЯНСТВА І СТОРОЖ ДЕРЖАВИ

11 листопада 2014 року кафедра культури української мови провела в НПУ імені М. П. Драгоманова щорічну Всеукраїнську науково-практичну конференцію "Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі".

З вітальним словом звернувся до учасників конференції ректор НПУ імені М. П. Драгоманова, академік НАПН України, член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор **Віктор Андрущенко**, який переконливо обґрунтував роль мови для майбутніх педагогів, а також для захисту державності та незалежності України.

Вела конференцію завідувач кафедри культури української мови, професор, академік АН ВО України **Світлана Шевчук.** Цитовані нею вислови про українську мову, український народ та українську державу вміло й доречно доповнювали виступи учасників заходу.

Почесним гостем Всеукраїнської конференції цього року був голова , президент , керівник політико-правового управління Меджлісу кримськотатарського народу, депутат багатьох скликань **Чубаров Рефат Абдурахманович,** який виступив із доповіддю "Мова і нація".

У конференції взяв участь та виступив з цікавою та змістовною доповіддю **Павло Мовчан,** голова Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка, народний депутат України багатьох скликань, лауреат.

З цікавою доповіддю виступила студентка III-го курсу Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка **Олена Семенишин** "Проблема вивчення української мови у вищих навчальних закладах". Вона запропонувала збільшити кількість годин на вивчення української мови за професійним спрямуванням та ввести курс "Українська наукова мова" для магістрів.

Уже кілька років поспіль у святковому заході беруть участь **Анатолій Кудін,** проректор з дистанційної освіти та інноваційних технологій навчання НПУ імені М. П. Драгоманова, директор Інституту інформатики, доктор фізико-математичних наук, професор, який виступив зі змістовною доповіддю "Україномовні навчальні ресурси Інституту інформатики"; **Іван Забіяка,** кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, журналіст, доповідь якого "Що робити з російською мовою в Україні?" викликала дискусію. Обговорення мовних питань відбувалося під час засідання круглого столу "Національно-патріотичні засади сучасного мовного простору".

Із доповідями виступили також **Іван Заєць,** український політик, народний депутат Верховної Ради України I, II, III, IV та VI скликань; **Георгій Філіпчук,** доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України; **Іван Ющук**, кандидат філологічних наук, професор кафедри Київського міжнародного університету; **Олександр Пономарів,** український , перекладач, публіцист, громадський діяч, кафедри мови та стилістики Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, академік , заступник голови ; **Володимир Василенко,** доктор юридичних наук, професор НУ "Києво-Могилянська академія"; **Іван Горбачук,** голова осередку "Просвіта" НПУ імені М. П. Драгоманова, академік АН ВО України, кандидат фізико-математичних наук, професор; **Юрій Мосенкіс,** професор кафедри сучасної української мови Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка, академік АН ВО України, доктор філологічних наук**; Богдан Андрусишин,** проректор з навчально-методичної роботи гуманітарних інститутів НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор історичних наук, професор; **Олександр Леута**, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови НПУ імені М.П. Драгоманова.

Напередодні конференції було проведено загальноуніверситетський конкурс "Знавець української мови", у якому взяли участь студенти різних Інститутів.

І місце посіли **Швець Катерина** (студентка Інституту філософської освіти і науки), **Ковтун Наталія** (студентка Інституту корекційної педагогіки та психології), **Якуша Вікторія** (студентка Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка).

II місце – **Негольшова Анжеліка** (студентка Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка), **Турченко Юлія** (студентка Інституту соціології, психології і соціальних комунікацій), ***Кияниця Катерина*** (студентка Інституту соціології, психології і соціальних комунікацій).

III місце – **Дудка Олександра** (студентка Інституту соціальної роботи та управління), **Кузнецова Анастасія** (студентка Інституту політології та права), **Петренко Марія** (студентка Інституту іноземної філології).

Нагороджував переможців та призерів грамотами і цінними подарунками ректор університету **Віктор Андрущенко.**

Після нагородження наймолодші знавці української мови – діти викладачів кафедри культури української мови: **Олексій Попов, Єлизавета Дияк, Єлизавета, Габріель та Вероніка Виноградови** – прочитали "віночок поезій" "Наша рідна українська мова".

Студент І-го курсу Інституту корекційної педагогіки та психології **Кузін Олег** продекламував "Молитву про мову".

Під час свята прозвучали музичні твори у виконанні студентів Інституту мистецтв акордеоністки **Аліни Скобун** та бандуристки **Тетяни Цехмейструк.**

Конференція привернула до себе увагу не лише викладачів і студентів, а й пересічних громадян України, які отримали можливість висловитися з проблем функціонування української мови. До конференції видано науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова (збірник наукових праць з проблем лінгвістики, пов'язаних з висвітленням теоретичних та науково-методичних проблем історії, розвитку та функціонування української мови). Готується видання збірника наукових робіт студентів.

Кафедра культури української мови

Духовна освіта

У НПУ відбувся круглий стіл за участі Патріарха Філарета

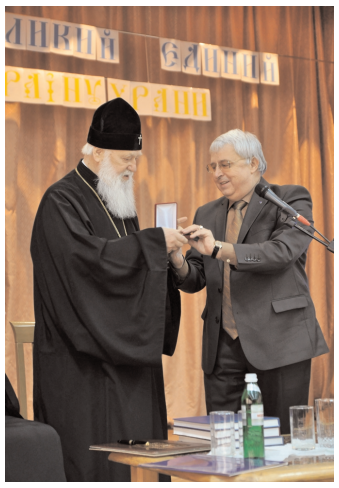

Ректор університету нагороджує Патріарха Філарета медаллю "Драгомановська родина"

3 грудня 2014 року у рамках святкування 50-річчя кафедри культурології Інституту філософської освіти і науки відбувся круглий стіл "Релігія та освіта в сучасній Україні".

Організаторами зустрічі виступили директори **Іван Дробот** (Інститут філософської освіти і науки), **Віктор Синьов** (Інститут корекційної педагогіки та психології), **Володимир Бондар** (Інститут педагогіки та психології).

Відкрив круглий стіл ректор НПУ **Віктор Андрущенко** словами важливості поєднання людськості й духовності, що й закладено в темі заходу. "*Ще Альфред Уйатхед казав, що релігійна та світська науки йдуть до однієї мети різними шляхами. Але ми певні, що добро завжди перемагає зло, як казав Патріарх Філарет. Ми, як педагоги, маємо передати це кожному студенту, що стане легшим у співпраці з богословською академією*", – наголосив Віктор Петрович, таким чином анонсувавши підписання угоди про співпрацю між Драгомановським університетом та Київською православною богословською академією, розташованою на території Михайлівського монастиря.

Віктор Андрущенко вручив високу відзнаку Предстоятелю УПЦ Київського Патріархату Патріарху Філарету – медаль "Драгомановська родина", а також книги про історію й наукові школи НПУ імені М. П. Драгоманова.

Студенти та викладачі могли ставити запитання учасникам круглого столу

Після підписання угоди зі словами вдячності й сподівання на плідне співробітництво до колективу Драгомановського вишу звернувся ректор Київської православної богословської академії митрополит **Епіфаній**. Митрополит відзначив ту хорошу роботу, що триває між закладами вже не перший рік. Чимало семінаристів отримали другу вищу освіту у стінах університету Драгоманова. "*Наша співпраця почалась вже давно, а зараз тільки закріпилась підписами на папері. Новий закон про релігійні освітні заклади дає нам багато можливостей. Якраз зараз ми проходимо процедуру ліцензування, що сталась і завдяки старанням НПУ ім. Драгоманова. Це неодноразові конференції з цієї проблематики, за що ми дуже вдячні*", – зауважив ректор.

Про тісну співпрацю світської і духовної освіти, а відповідно й співпрацю, закріплену на папері, між двома вищими навчальними закладами у своїй промові наголосив Патріарх **Філарет**. "*Спільне між світською наукою та релігією полягає в тому, що і священики, і педагоги будуть виховувати людей. І людей варто ростити в дусі правди та чесності, щоб вони несли правду іншим. Наші заклади хоч і різні, але істина одна. Незмінна саме та істина, яка відкрита Богом. Неправда несе смерть, ми ж мусимо виховуватись в дусі правди*". Істинні й мудрі слова Патріарха запали в душі освітянам. Його Святість висловив сподівання на створення у недалекому майбутньому власної богословської традиції, розвитку богословської науки, удосконалення навчально-методичної бази з богословських дисциплін.

Підписана угода розширює можливості щодо створення та реалізації багатьох проектів і спільних програм двох навчальних закладів. Тож попереду ще чимало нових круглих столів і наукових конференцій та семінарів.

Текст прес-служби НПУ
Фото прес-служби КПБА

Єдина Україна

Маскувальна сітка для бійців АТО від драгомановців

"Допоможемо, чим зможемо!" – ось основне гасло студентів Інституту соціальної роботи та управління НПУ імені М. П. Драгоманова. Від найменших – першокурсників і до старших курсів, усі активно долучилися до доброї справи – плетіння маскувальної сітки для військових АТО. Зранку та до вечора, весь вільний час руки студентів були зайняті активною роботою.

"*Дорогі хлопці, чоловіки, брати, друзі та просто знайомі в люті, холодні дні борються за нашу Батьківщину, за наші землі, за нашу Україну. На них чекають теплі домівки, рідні люди та усі небайдужі громадяни країни. Кожне серце, яке б'ється, кожна душа, яка не стала осторонь цього лиха для нас всіх, намагається хоч якось, хоч чимось допомогти та підтримати наших героїв*", – розповідають студентки Інституту.

День за днем сітка ставала все більша та більша. Також осторонь не стали й викладачі інституту, зокрема в плані організаційної та матеріальної підтримки. Клопітка робота дала свій результат.

Та це не єдиний подарунок солдатам. Зовсім скоро День Святого Миколая, тому студенти вирішили порадувати їх смачними гостинцями. Допомагали хто чим міг. Величезна маскувальна сітка та солодкі пакунки з гарними фото та листами-побажаннями сьогодні відправилися Новою поштою в зону АТО.

Вони потребують нашої підтримки та розуміння. Ми можемо допомогти: гарними словами та побажаннями, молитвами та вірою в те, що все буде добре.

Науковий семінар

У НПУ обговорювали інноваційні підходи у формуванні сучасного вчителя

16 грудня 2014 року в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова відбувся науковий семінар "Трансцендентальний підхід у формуванні вчителя XXI століття". Метою зібрання викладачів і студентства стало ознайомлення слухачів з новітніми методами та підходами у формуванні майбутнього фахівця з урахуванням розробок у галузі медитації та обговорення актуальності таких підходів.

Серед поважних науковців на семінарі виступили проректор з наукової роботи НПУ **Григорій Торбін**, директор Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка **Анатолій Висоцький**, директор Інституту соціальної роботи та управління **Алла Ярошенко**, заступники директорів інших підрозділів вишу, а також професор НПУ, завідувач Науково-дослідної лабораторії інноваційних технологій в реабілітації людини **Микола Бойчук**, лікар-невропатолог, рефлексотерапевт, керівник клініки "Аюрведа 192" **Віктор Мацишин** та інші.

Учасники розповіли про своє бачення впровадження інноваційних технологій у навчанні та самопізнанні майбутніх учителів. Конструктивно подискутували стосовно методів впровадження технологічних новинок у навчальний процес.

Як запевняють організатори – працівники Науково-дослідної лабораторії інноваційних технологій в реабілітації людини, подібні семінари стануть традиційними в університеті задля детального з'ясування аспектів нововведень в освітній сфері для розвитку особистості та усестороннього бачення й розуміння нею навколишнього простору.

Профспілка інформує

У НПУ відбулась звітно-виборча профспілкова конференція

Наприкінці грудня 2014 року в актовій залі центрального корпусу НПУ імені М. П. Драгоманова відбулась звітно-виборча профспілкова конференція. За рішенням колективу головою первинної профспілкової організації працівників НПУ обрано завідувача кафедри методології та методики навчання фізико-математичних дисциплін у вищій школі, професора Івана Горбачука.

Делегати конференції на чолі з ректором вишу **Віктором Андрущенком** заслухали звіт про роботу профспілкового комітету за період з березня 2010 року по грудень 2014 року, звіт ревізійної комісії за період з березня 2010 р. по грудень 2014 р. Окрім голови Профкому співробітників обрали також Профспілковий комітет, ревізійну та мандатну комісії, делегатів на конференцію Київської міської організації профспілки працівників освіти і науки України та затвердили Положення про "Первинну профспілкову організацію НПУ імені М. П. Драгоманова".

Прес-служба університету

gazeta@npu.edu.ua

Редакція газети "Педагогічні кадри" запрошує до активної співпраці викладачів, студентів та співробітників університету! Про переможців та лауреатів конкурсів, заходи вашого підрозділу, творчість студентів і викладачів повинні знати читачі університетської багатотиражки!

Матеріали, світлини, коментарі та пропозиції надсилайте на електронну скриньку газети "Педагогічні кадри".

Авторська думка

“МОВА – ТО СЕРЦЕ НАРОДУ: ГИНЕ МОВА – ГИНЕ НАРОД”

ТЕМА про мову та її значення в житті народу невичерпна. До цієї теми звертаються майже всі, хто стоїть в обороні України і сьогодні за неї в одвіті. Процеси відродження української мови набрали потужних обертів і їх вже годі спинити. Мовна ситуація в сучасній Україні поступово змінюється. Дехто стверджує, що після Революції гідності українською заговорили 50% населення. Нарешті українці зрозуміли, що вони не меншовартісні, не обділені долею, вони мають уболівати за державу і плекати українськість, щоби збудувати самостійну, неподільну, недоторканну, соборну і заможну державу.

Українськість має ґрунтуватися на знанні мови титульної нації. Володіння нею – це обов’язок усіх українців, бо наша рідна мова – красива, багата і мелодійна, її треба берегти і шанувати. Українська мова – це найміцніший ґрунт для виховання національно свідомого громадянина, сильного характеру. Мова берегла і береже душу й дух нашого люду міцніше за будь-які гармати, є найнадійнішим прихистком від морального звиродніння та духовного здичавіння, від розпорошення поміж іншими етносами. Вона є джерелом рішучості українців в обстоюванні зневажних національних прав і нині своєю непереможною силою підносить дух і гідність її носіїв – зокрема українських солдатів, які кладуть своє життя на вівтар служіння рідному слову, рідній мові. А вона їх “і лікує, й оберігає, й застерігає. На перший погляд, це нібито приховані істини, вони комусь можуть видатися дивними. Проте ті, хто цікавиться мовою й серйозно вивчає її, знаходить цьому наукове підтвердження. Рідна мова – найкоштовніший скарб, найцінніший набуток і наймогутніший оберіг. Вона возвеличує людину, рятує її від духовної глупоти – найстрашнішої невиліковної хвороби, що сплоджує перевертнів і відступників” (Микола Степаненко).

Незаперечними цінностями сучасної мовної політики в Україні повинні бути такі настанови Івана Огієнка: “Без добре виробленої рідної мови немає всенародної свідомості, без такої свідомості немає нації, а без нації – немає державності як найвищої громадянської організації, в якій вона отримує найповнішу змогу свого всебічного розвитку й виявлення”.

Кожен наш співвітчизник має усвідомити силу української мови, її першорядне значення в процесах розбудови національної держави, її вагу в духовному бутті всього українського народу й кожного з-посеред нас зокрема. “Слово – це Божа матеріялізація світу з першопочатком у ньому самому (себто у Богові). Через Слово постала Людина, Народ, Нація, Держава. Однак, отримавши цей найвищий дар, себто духовну матеріялізацію у слові, людина здебільшого перетворює мову на банальний засіб спілкування, зрештою, як і життя – лише на факт існування з малими чи великими матеріальними потребами. Через те тільки у руках великої людини слово сильніше за меч, а відтак лише в руках сильної влади воно, наче клей, з’єднує малі й великі країни. Отож, мова і життя у визначальному – тотожні” (Ірина Фаріон).

Дії особистості та її народу головно ґрунтуються на мові, якою народ думає. Доля мови формує долю народу. Аналізуючи цю тезу на тлі сучасних суспільно-політичних процесів, позначених втратою національно-мовних пріоритетів, варто пригадати вислів: перемогу здобуває не сила рук і не досконалість зброї, а сила духу. «Тому й очевидно, що теперішня духовна криза – це насамперед криза українського мовомислення, а боротьба за мовне звільнення є не чим іншим, як боротьбою з тоталітаризмом. Позаяк природа обрала боротьбу як шлях удосконалення мови (розумій: самого буття), то боротися – або пропасти; або демонструвати дух як найважливішу народну окремішність у мовній екзистенції – або розчинитися в комусь (Ірина Фаріон). Щоби не розчинитися в комусь, українська мова має бути не лише святковим атрибутом (відома істина: мова – визначальний атрибут нації та держави), що його дістають зі сховів із нагоди якихось урочистотей, а щоденним знаряддям роботи нашого розуму й серця, формою прояву інтелектуальних здібностей та творчих сил, усієї нашої духовної сутності. Що більше пригноблена нація, то важливіша мова, вона стає творцем майбутнього. Без найменшого сумніву, мову, державну, рідну, має захищати, сприяти її розвитку та розквіту держава, зокрема її адміністрація та військо. Унікальність і феноменальність нинішньої ситуації полягає в тому, що не держава стоїть на сторожі української мови, а саме мова репрезентує всі можливості для відродження держави – України. У часи війни українська мова є єдиним об’єднавчим чинником, що долає кордони і єднає націю духовно. У цьому контексті О. Федик зазначає: “Українська мова унікальна в тому, що вона вийшла за межі своєї власної системи, вона переросла саму себе як національний феномен і знакова етносистема і набула значення та вартости як мета явища, що перекриває инші ознаки нації, замінює відсутність держави...” (Оксана Федик).

Виконання державного гімну на відкритті конференції у 2014 р., організатором якої є кафедра культури української мови

Саме тому ми мусимо утверджувати рідну мову не розпачливим голосінням над її гіркою долею, не обрахунками її кривд і страждань, а насамперед активною дією: щонайактивніше послуговування нею в щоденному вжитку, органічне звернення до неї як до єдиного джерела вияву своєї особистості.

Ми прагнемо бути цивілізованим, культурним народом, пориваємося ввійти до сім’ї країн Європи, де поціновують головну ознаку держави і державності – мову. Тож починаймо працю – осягаймо безмежні океани рідної мови, шукаймо в ній точні конструкції і докладні українські форми, заглиблюймося в рідномовну стихію, бережімо рідну мову від кривд і наруги, від забуття і зрадництва, від засмічення і спотворення. Доля нашої мови, так само як і всієї держави Україна, залежить тільки від нас, від нашого патріотизму, національної гідності. Нам усім слід пам’ятати про свої рідномовні обов’язки, які випрацював свого часу Іван Огієнко. Його “Рідномовний катехізис” має стати нині концептуальним статутом мовної політики й мовної освіти задля забезпечення державності українського народу, виховання національно-патріотичних почуттів. Саме сьогодні важливо повернутися до Огієнкових “Десяти мовних заповідей свідомого громадянина”:

Мова берегла і береже душу й дух нашого люду міцніше за будь-які гармати, є найнадійнішим прихистком від морального звиродніння та духовного здичавіння, від розпорошення поміж іншими етносами.

1) Мова – то серце народу: гине мова – гине народ.

2) Хто цурається рідної мови, той у саме серце ранить свій народ.

3) Літературна мова – головний рушій розвитку духовної культури народу, то найміцніша основа її.

4) Послуговування лише суржиком надзвичайно шкодить культурному об’єднанню нації.

5) Народ, що не створив собі соборної літературної мови, не може зватися свідомою нацією.

6) Для одного народу мусить бути тільки одна літературна (державна) мова й вимова, тільки один правопис.

7) Головний рідномовний обов’язок кожного свідомого громадянина – працювати над удосконаленням своєї літературної мови.

8) Стан літературної мови – то ступінь культурного розвою народу.

9) Як про духовну зрілість окремої особи, так і про зрілість цілого народу судять найперше з культури його літературної мови.

10) Кожен свідомий громадянин мусить практично знати свою соборну літературну мову й вимову та свій соборний правопис, а також знати й виконувати рідномовні обов’язки свого народу (Іван Огієнко).

Отже, головним стрижнем концепції мовної освіти Івана Огієнка є оволодіння кожним громадянином соборною літературною мовою, охороняючи честь рідної мови як свою власну. Рідномовна політика є надзвичайно важливою для українського народу, її мусять підтримувати всі громадяни України. «Знання рідномовних обов’язків сильно підносить національну свідомість, а вона – найкращий ґрунт для знання і розвитку соборної літературної мови» (Іван Огієнко).

Іван Огієнко ґрунтовно виписав засоби родинного виховання (“домашньої церкви”), надаючи великого значення впливу й прикладу батьків на формування світогляду і національно-патріотичних почуттів помолоді:

– Виховуйте своїх дітей тільки рідною мовою, бо тільки вона дасть їм найбільше духовних цінностей.

– Пам’ятайте, що діти вважатимуть за рідну тільки ту мову, що панує в вашій родині.

– Найцінніший ґрунт на духовне виховання сильного характеру – то рідна мова. Пильнуйте ж виховувати такі потрібні для нації сильні характери, виховуючи дітей тільки рідною мовою.

– Особа, що не зросла на рідній мові, загублена для нації, бо ціле життя буде безбатченком, і справи рідної нації будуть їй чужі.

– Коли батьки соромляться своєї рідної мови, ціле життя соромитимуться її їхні діти, а тим стануть чужі для свого народу.

– Коли маєте змогу, виховуйте дітей своїх тільки соборною літературною мовою, бо вона одразу защіплює їм почуття єдності народу й дає найбільше духовних цінностей.

– Пильнуйте, щоб діти ваші читали книжки, писані тільки соборною літературною мовою.

– Пильнуйте всіма силами, щоб перша мова вашої дитини була справді матірна – своя рідна.

– Не забувайте, що дитина вважатиме тільки ту мову за рідну, якою говоритиме перші п’ять років свого життя.

– Хто не говорить рідною мовою й не знає своєї соборної літературної мови, той ніколи не буде правдивим патріотом для свого народу.

– Дитина, вихована нерідною мовою, ніколи не буде для свого народу національно сильною й морально міцною.

– Кожний батько, особливо інтелігент, мусить говорити в своїй родині тільки літературною мовою, мусить вияснювати родинні гасла та обов’язки, завжди даючи добрий приклад своїй дружині та дітям і завжди вимагаючи від них уживати чистої мови.

– Кожний батько, свідомий своїх національних обов’язків, повинен скласти для своєї родини бібліотечку з найкращих творів українського письменства. У цій книгозбірні конче мусить бути й рідномовний журнал.

– Кожний батько повинен завжди пам’ятати, що найголовніший учитель рідної мови для своїх дітей – то він сам зі своєю дружиною.

Дитячі виступи між доповіддями учасників конференції

Світлана ШЕВЧУК,
завідувач кафедри культури української мови, кандидат філологічних наук, професор

Віталій Хромець: "Сучасний університет може вибудовуватися лише в поліфонії"

Спеціально для читачів газети "Педагогічні кадри" ми взяли інтерв'ю у модератора "круглого столу" "Релігія та освіта в сучасній Україні", відомого релігієзнавця, кандидата філософських наук, доцента кафедри культурології Віталія Хромця. В розмові Віталій Леонідович деталізував умови договору і його значення для світської і релігійної освіти.

– Віталію Леонідовичу, якими є умови угоди, підписаної 3 грудня під час круглого столу "Релігія та освіта в сучасній Україні"?

– Після ухвалення нового Закону "Про вищу освіту" 6 вересня 2014 року підписання цієї угоди стає абсолютно нетривіальною подією, тобто, відповідно до нового Закону та його перехідних положень, духовні навчальні заклади *(надалі ДНЗ. – Г.Ц.)* стають суб'єктом освітнього процесу. До цього паралельно існували дві системи освіти, умовно назвемо їх світська та духовна. Світська система освіти регулювалася законами "Про освіту" та "Про вищу освіту". Духовна система освіти регулювалася законом "Про свободу совісті та релігійні організації". Фактично ці системи освіти не перетиналися. У кращому випадку викладачі з світської системи освіти могли викладати в ДНЗ, але не навпаки. Викладачі ДНЗ не мали права викладати у світських навчальних закладах *(надалі СНЗ. – Г.Ц.)* через відсутність дипломів державного зразка. Відтепер ДНЗ будуть проходити процедуру ліцензування та акредитації, що дозволяє їм отримувати можливість видавати дипломи державного зразка, щоб випускники цих навчальних закладів могли офіційно працевлаштовуватися на всій території України. Це дозволяє їм читати курси з основ християнської етики в школі, визнаний диплом державного зразка з семінарії уможливлює вступ на магістерські навчальні програми або в закордонні навчальні заклади. Маючи диплом магістра, людина може вступати до аспірантури або до закордонних НЗ, працювати в міністерських комісіях або чиновником, має можливість змінити фах через систему перепідготовки. Це відкриває цілий спектр можливостей для випускників ДНЗ.

Київська православна богословська академія (КПБА) однією з перших стала на шлях проходження процедури ліцензування та акредитації: 6 вересня 2014 закон набув чинності, а вже 8 вересня КПБА подала лист про ліцензування в МОН. Фактично, можемо констатувати, що КПБА стає флагманом, який торує шлях і показує іншим ДНЗ, яким чином можна пройти цей шлях.

Підписання угоди відкриє можливості обміну навчально-методичним забезпеченням. Уможливлюється забезпечення циклу дисциплін – педагогіка, психологія, методики викладання, історія української культури, філософія – силами викладачів НПУ. І, навпаки, у ректора на цій зустрічі виникла ініціатива, щоб богословські дисципліни пропонувалися студентам НПУ. Хто їх повинен викладати?! Виникає потреба в тому, щоб залучати викладачів КПБА до читання цих курсів. В контексті нового закону з'являються реальні можливості реалізувати співпрацю, бо відповідно до нього протягом 6 місяців повинні бути підготовлені підзаконні акти щодо питань нострифікації або визнання документів про вищу освіту, науковий ступінь та вчені звання, які отримані в ДНЗ. Після проходження цієї нострифікації особи, які мають документи з ДНЗ, прирівнюються до фахівців, котрі пройшли підготовку у світських закладах вищої освіти. Новий закон дозволяє абсолютно повноцінно організувати співпрацю між навчальними закладами, де НПУ і КПБА стають рівноправними суб'єктами взаємодії. Ця співпраця вимальовується як взаємовигідна: кожен навчальний заклад вирішує або посилює свої перспективні норми за рахунок інших навчальних закладів, тому питання, які стосуються взаємодії освіти і релігій, відповідно до нового закону і підписаної угоди, стають абсолютно реальними і визначаються як перспективні. На цьому "круглому столі" прийняли рішення, що між НПУ та КПБА буде випрацюваний календарний план, який визначить порядок заходів, що наповнять змістом майбутню співпрацю. Ректор НПУ і його святість Філарет підтвердили, що ці наміри є щирими, а тому вони готові їх втілити у життя.

– Цей "круглий стіл" належить до серії заходів, присвячених проблемі запровадження релігійної освіти, і проводився з метою зафіксувати вже пройдений шлях щодо ліцензування і акредитації. Яким чином відбувається процес ліцензування і акредитації, які вимоги і стандарти висуває держава до ВДНЗ?

– Проголошувався принцип номінальної можливості проходження ліцензування ВДНЗ. Перша вимога від церков – їхні ДНЗ повинні залишитися в підпорядкуванні релігійних центрів, тобто над ДНЗ повинні здійснювати керівництво засновники, а саме церкви. Це означало б наступні обмеження для МОН: не визначати, хто буде керівником ДНЗ, непідконтрольність кваліфікації викладачів ДНЗ. Друга вимога: ДНЗ мають зберегти свою специфіку навчальних закладів, які готують, в першу чергу, майбутніх священнослужителів. З іншого боку, потрібно випрацювати процедуру, яка б визнала освітню діяльність цих навчальних закладів з можливістю видачі дипломів державного зразка.

Що було напрацьовано в підзаконних актах? Якщо ДНЗ дозволяється проходження ліцензування, то в кадровому складі потрібно зазначити викладачів, які мають державний диплом. Це означало, що більшість викладачів мали б бути звільнені, на що церкви не могли погодитися. Тому був прийнятий слушний компромісний варіант, який формулюється таким чином: при проходженні ліцензування магістратури, аспірантури, докторантури в галузі богослов'я дипломи викладачів ДНЗ визнаються і прирівнюються до державних дипломів. Підкреслимо: лише якщо це ліцензування стосується напряму "богослов'я". Період дії таких принципів буде тривати, доки викладацький склад ВДНЗ повністю не почне складатися зі спеціалістів з державними дипломами. Але якщо ДНЗ захоче відкрити в себе підготовку з напряму "Педагогіка" чи "Психологія", чи з будь-якого іншого напрямку, то він має виконати всі вимоги МОН. Виключення стосуються тільки напряму "богослов'я". Коли ми говоримо про підготовку ліцензійно-акредитаційної справи, всі інші вимоги мають бути виконані в повному обсязі: навчальні програми, пакети білетів, міжнародна співпраця, наявність аудиторій, комп'ютерів, медичних пунктів, бібліотечного фонду і тощо.

– Щодо перехресного вступу: коли бакалаври богослов'я вступатимуть до магістратури ВНЗ, тоді вони матимуть загальну гуманітарну підготовку?

– Зараз законом повністю скасовані як нормативні всі соціо-гуманітарні предмети. Це є виклик для відповідних кафедр. Якою має бути підготовка богословів поза контекстом профільних предметів, поки що обговорюється, невідома структура навчального плану. За старим стандартом на такі предмети дається 25-30 кредитів. Не може бути людина фахівцем в одній сфері, не маючи певного широкого світогляду, тому, скоріш за все, ось ця загальногуманітарна складова залишиться. А якою вона має бути в підготовці богословів, відповідно до нового закону, буде визначати сам ДНЗ.

В обговоренні проблематики взяли участь Предстоятель УПЦ Київського Патріархату Патріарх Філарет і ректор НПУ ім. М. П. Драгоманова Віктор Андрущенко

Держава повністю дистанціюється від змісту підготовки фахівця певної галузі. Тут забезпечується університетська автономія, якщо НЗ робитиме щось не те, тоді він втрачатиме абітурієнтів. Це, можливо, ідеалізована модель. Підготовка навчального плану повинна погоджуватися, напрацюватися з урахуванням думки роботодавця, ДНЗ це зробити дуже легко: в їх випадку роботодавець і є утримувачем НЗ. Тут проблем не буде.

– Як я розумію, навчаючись в бакалавратурі, студент може вибирати з варіативної частини ті предмети, які будуть відповідати його вибору магістратури?

– Це, до речі, також одна із можливих сфер співпраці між НПУ і КПБА, бо студент, навчаючись на богослова в семінарії, яка є моноспеціальним НЗ, може проходити небогословські модулі в НПУ з приписуванням цих предметів у диплом. Створювати і утримувати велику кафедру соціо-гуманітарних дисциплін для ДНЗ досить проблематично і невигідно. Тобто, в ідеалі, такі студенти-богослови зможуть отримувати майнер (miner) завдяки співпраці з класичними університетами. Це стає абсолютно реально завдяки цьому закону і цій співпраці. До речі, новим законом передбачається отримання другої спеціальності, майнера. Наприклад, в університеті Дарема (Durham) дуже популярним є отримання спеціальності "богослов'я ++" (право, філологія і т.д.), що має велику, просто шалену популярність.

– Другий блок питань стосується того, що в ДНЗ забезпечуються читання курсів загальногуманітарного блоку силами світського навчального закладу, у нашому випадку НПУ. Як можливий зворотній рух, тобто формування і функціонування богословських курсів у світському НЗ? Фахівці КПБА можуть викладати в НПУ богословські курси?

– Так, викладачі можуть викладати, подібно до сумісників у НПУ, після нострифікації їх дипломів. Це стане можливим, коли богословські дисципліни ввійдуть у варіативну частину за вибором студента, і тоді вони будуть вписуватися у вкладиш дипломів студентів НПУ. Це не просто спорадичні несистемні види співпраці. Не забуваймо, що богослов'я як наука дає можливість підготовки спільних монографій, проведення конференцій, друк наукових видань. Випускник семінарії зможе друкуватися в університетському збірнику як кандидат богослов'я, тому що його документ пройшов державну нострифікацію. Він зможе поступати в докторантуру НПУ, бути членом ради тощо. Це справді відкриває величезне поле співпраці в науковій сфері.

– Якщо це рух назустріч, навіщо тоді в світському НЗ богословські структури, такі як кафедри чи факультеті? ДНЗ не відкривають кафедри інших напрямів?

– Ось тут є два варіанти відповіді. З прагматичної точки зору немає потреби: богослов'я розвивається лише в ДНЗ. Їх фахівці приходять до університету, щоб розповісти про богослов'я, і вони оформляються як сумісники, погодинники на якусь кафедру – культурології або філософії. Тут немає великої проблеми. Але є ментальний аспект всього цього питання: якщо в університетах немає кафедри богослов'я, тут ми і надалі продовжимо рухатися в радянському тренді, згідно з яким у світському навчальному закладі не може бути богослов'я, бо ж освіта відділена від релігії. Це виглядає нелогічно, сюрреалістично, не відповідає реальності зарубіжних європейських університетів. Богослов'я, поряд з іншими університетськими науками, займає таке ж саме чільне місце, як психологія, педагогіка, культурологія з відповідними кафедрами. В поліфонії університетських наук і кафедр богослов'я повинно зайняти гідну позицію – не вищу або нижчу, а відповідну.

– Виникає питання, у порівнянні з культурологією і мистецтвознавством, що є світськими науками, які ґрунтуються на загальногуманітарних принципах об'єктивності тощо, богослов'я ґрунтується на певній релігійній традиції. На яких засадах богослов'я буде присутнє в університеті?

– Це теж треба залишити на вибір студента. Наприклад, пропонується курс "Соціальне вчення православної церкви", який читає доцент, кандидат богословських наук з КПБА. І студент записується на курс, це його вибір. Студент розуміє, яку дисципліну вивчатиме, у викладача якої конфесії навчатиметься.

– Тобто це сторонній щодо НЗ викладач? Яким чином він афілійований з університетом?

– Якщо ми говоримо про створення кафедри чи факультету, то потрібно прагнути до конфесійного балансу. Цей викладач приходить як штатний працівник, його обирають студенти, тоді він на наступний рік працює, якщо ні, тоді він йде. Тут вже надається конкурентне поле для конфесійних богословів, тому що студенти будуть визначати, хто буде працювати. Є години – ректор підписує контракт з викладачем, немає – не підписує.

– Це буде кафедра з викладачами різних конфесій, чи має бути факультет з кафедрами від різних конфесій?

– Ідеальна модель – це існування факультету, але в наших умовах це мало реалістично. Факультет створюється за наявності 3 кафедр, на кожній – не менше 5 штатних викладачів, котрі мають бути забезпечені годинами. В межах кафедр богослов'я створюються секції. Відповідно – православна, католицька, протестантська секції. Вони очолюються поважними богословами, які приймаються відповідною конфесією. Завідувач кафедри є компромісною фігурою для всіх. Може бути і почергове керування кафедрою.

– Останнє питання в цій зустрічі: чи передбачаються подібні угоди з іншими релігійними навчальними центрами?

– Якби запитали мою думку, то я б радив підписати низку угод з провідними у своїх конфесіях богословськими навчальними закладами України: Київською духовною академією і семінарією, Українським католицьким університетом, Українською євангельською теологічною семінарією, Інститутом релігійних наук св. Томи Аквінського. Неможливо і непотрібно віддавати перевагу якісь з юрисдикцій, це ні до чого хорошого не призведе, хіба – до профанації, бо сучасний університет не може вибудовуватися по вертикалі, лише в поліфонії.

– Дякую, Віталіє Леонідовичу, за цікаву розмову. Бажаю успіхів в налагодженні зв'язків між світськими та духовними навчальними закладами!

Спілкувався Геннадій ЦЕЛКОВСЬКИЙ
Фото прес-служби КПБА

У рефератів є альтернатива?

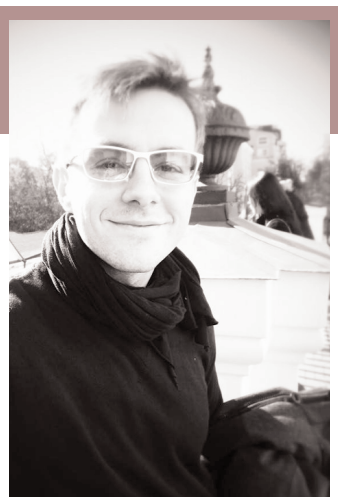

Довідка про автора:

Юрій Коноваленко закінчив юридичний факультет Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана. За першою освітою – магістр права. Спеціалізація: правове регулювання економіки. За другою вищою освітою, яку здобув у НПУ імені М. П. Драгоманова, – магістр з педагогіки вищої школи. Нині – аспірант кафедри педагогіки і психології вищої школи НПУ ім. М. П. Драгоманова та асистент цієї кафедри за сумісництвом.

Суспільство еволюціонує постійно і невпинно, а суспільні інституції зі своїми устоями і статутами лише намагаються його наздогнати. Їхня неповороткість, а головне, заорганізованість саме і створюють різноманітні гальма чи загати. Їх доводиться пересилювати, долати, оминати, або й, як варіант, – не помічати.

У вищій школі сьогодні одним з таких атрибутів став реферат. Зі способу організації самостійної роботи студента чи перевірки його знань реферат перетворився на зразок формалізму, яким грішать студенти – з одного боку, а викладачі –з іншого, роблячи вигляд… Саме роблячи при тому серйозний вигляд. Мені також у студентські роки довелось подавати десятки різноманітних рефератів, намагаючись в інтернетівські шаблони вносити певну ретуш відповідної специфіки. Але десятки моїх однокласниць і однокласників, що навчались в університетах різного профілю і для яких я особисто знаходив в мережі та роздруковував необхідні їм роботи, – нічого до них не додавали і також отримували потрібні їм оцінки.

На викладацьку роботу мене привело високе стремління стати для студентів і другом, і прикладом. Семінарські заняття з пятикурсниками-магістрантами підтвердили мої внутрішні поривання. Це моє. Мені вдається розкрити і викликати аудиторію на дискурс і створити атмосферу, в якій студент висловлює власні міркування і відстоює власну позицію. Переді мною начитані, глибоко мислячі особистості. Я поважаю цих молодих людей і відчуваю взаємне ставлення. Та ось надійшов і завершальний етап нашого семестрового спілкування. За навчальним планом це реферат. І… о, бумеранг! На моєму столі тека роздрукованих і акуратно підшитих, без будь-якого особистісного втручання текстів зі світової мережі. Як же так?!

Де відбувся збій? Чим я дав привід фактично для неповаги до себе? Чи моїм студентам байдужа повага до них з боку викладача? На якому етапі наших взаємин виник привід для фальшу? Напевне, кожен з нас вніс сюди власну частку вини. Але не тільки.

Проблема, напевне, полягає і в невідповідності навчальних планів до сьогоднішніх реалій. У нас зберігається серед варіантів самостійної роботи – реферат. А він вже втратив навчальні та наукові сенси, як для розвитку знань, так і для науково-пошукової роботи. Для переважної більшості українських викладачів перевірка реферату зводиться до того, щоб визначити, чи студент під час його підготовки читав та вносив редагування в структуру вже завантаженої готової роботи, чи подав її на перевірку викладачу як спосіб здобути оцінку, а не знання. Та й з наукової точки зору, що дає університету справді якісний реферат, справді сильна, ґрунтовна наукова спроба студента? Поки що – лише свідчення його знань. Потім – два роки в архіві, і в макулатуру. Або, якщо викладач помітить цікавинку в роботі, – порадить студенту її опублікувати у фаховому виданні або галузевій пресі.

Одним з виходів з цієї сумної в даний час ситуації пропоную не ігнорувати сучасні технології та зміни в суспільстві, адже ці фактори еволюціонують вслід за світом і кожен з нас долучається до цього в своєму дозвіллі та інших галузях життя. Отже я вбачаю можливість осучаснити архаїчний вид контролю. Перетворити його на справді актуальну сьогодні справу. Як саме? Замінити підготовку реферату на створення статті для відкритої електронної бібліотеки Wikipeadia (далі – Вікіпедія).

Підготовка до семінару

Адже сьогодні за допомогою відкритої електронної бібліотеки Вікіпедія більшість студентів готується до практичних занять, семінарів, лабораторних робіт, учні готуються до уроків, звичайні люди знаходять потрібну їм інформацію та збагачують свій освітній та інтелектуальний рівень. За даними Вікіпедії, тільки за жовтень 2014 року україномовна версія ресурсу стала 16-ю в світі, що в свою чергу відображається в наступних цифрах "У жовтні 2014 в українській Вікіпедії, в середньому:

– щосекунди переглядалося 34 сторінки;

– кожні 15 секунд здійснювалося нове редагування;

– кожні 8 хвилин створювалася нова стаття.

Був досягнутий рекорд відвідуваності у 89 мільйонів переглянутих за місяць сторінок."

Щоб зрозуміти масштаби сайту та всю величність проекту, треба знову звернутись до статистики електронної бібліотеки Вікіпедія. За даними її підрозділу "ВікіВісника", в цілому "З початку існування української Вікіпедії в ній здійснено 15 мільйонів редагувань. Ювілейне редагування зробив у статті "Чемпіонат України з футболу 2014–2015: друга ліга" користувач Lexusuns. Як зазначено на його сторінці користувача – він із міста Кременчук. Загалом цей користувач зробив 77 101 редагування в українській Вікіпедії і 5 241 редагування в англійській."

На викладацьку роботу мене привело високе стремління стати для студентів і другом, і прикладом

Керуючись вище поданими цифрами, можна зрозуміти, що українські користувачі є надзвичайно активними не тільки в сфері використання інформаційної бази електронної бібліотеки Вікіпедія, а й в її створенні та редагуванні. А п'ятнадцять мільйонів створених або редагованих статей є цьому прекрасним підтвердженням.

У свою чергу, додавши до цієї цифри можливу кількість студентів, яких би вищі навчальні заклади могли б спрямувати на написання статей у Вікіпедію для загального користування, замість роботи на університетський архів, можна було б справді перевести цей вид навчального контролю на науковий рівень. Адже студент вже не дозволив би собі халтурити, як це відверто відбувається сьогодні. Він справді займався б дослідницькою діяльністю і вникав у проблематику наукового пошуку, до якого намагається залучити його ВНЗ, викладач та програма дисципліни, яку він вивчає.

Також мотивуючим фактором могло б стати і розуміння студентами того, що їхня праця буде загально відкритою, що її результати зможуть побачити, або й оцінити, абсолютно всі. Таким чином, студентів справді почала б цікавити думка викладача стосовно їхніх робіт. Адже прізвище кожного було б також розміщене в статті, що накладало б певну відповідальність на автора та створювало б взаємоповагу в суб'єкт-суб'єктних відносинах студент – викладач та викладач – студент.

Повернемось до статистики: "За підсумками місяця українська Вікіпедія – з рекордним показником 89 млн переглянутих сторінок. За рік число переглянутих протягом кожного місяця сторінок виросло на 16%." Ці цифри є найкращим підтвердженням затребуваності ресурсу. Адже, якщо й далі продовжувати доведення мовою цифр, то щонайменше кожен українець двічі скористався українською версією електронної бібліотеки Вікіпедія.

Матеріально-технічна база для заміни традиційних рефератів створенням статтей для Вікіпедії давно існує. Навіть у найвіддаленіших селах та містечках країни. Про вищі навчальні заклади мова не йде. Адже кожен з них має відповідне комп'ютерне устаткування та вихід в мережу Інтернет.

Але й необхідність комп'ютерного обладнання в наш час перестає бути умовою запровадження нової системи. Бо частка переглядів з мобільних пристроїв складає вже 20% від середньомісячного перегляду статтей. Це показує, що 19 млн переглядів ресурсу відбувається з мобільних телефонів, смартфонів та планшетних комп'ютерів. І відсоток цей дуже швидко зростатиме. Адже і Президент Порошенко заявив про необхідність якнайшвидшого старту зв'язку стандартів 3G та 4G в Україні.

Звісно, що дехто з читачів може сприйняти мої пропозиції за якийсь черговий "велосипед", які у нас "винаходять" без числа. Та на користь запропонованого вже можна навести успішно реалізовані ініціативи у цьому напрямку з практики діяльності конкретних ВНЗ, де самостійно впроваджують таку систему і вже замінили реферати написанням статтей для Вікіпедії.

Так, ще в минулому році в Національному технічному університеті "Харківський політехнічний інститут" було підписано меморандум про співпрацю між НТУ "ХПІ" та громадською організацією "Вікімедіа Україна". Ректор НТУ "ХПІ" професор Л. Л. Товажнянський, проректор з науково-педагогічної роботи, професор В. О. Кравець, професор Т. В. Данько, а також координатор "Освітньої програми Вікіпедії" у м. Харкові С. Д. Петров, про що розповідалось у ЗМІ, уклали договір, де йдеться, що для студентів та аспірантів НТУ "ХПІ" створюватиметься альтернатива самостійної форми роботи у вигляді написання та поліпшення статей в українській Вікіпедії.

Це є головною ідеєю освітньої ініціативи громадської організації "Вікімедіа Україна", яка отримала назву "Освітня програма Вікіпедії". Також між сторонами було узгоджено проведення навчальних семінарів для викладачів, студентів та аспірантів університету, мета яких – навчання основ редагування Вікіпедії, консультації з механізмів реалізації проекту та технічної підтримки окремого спеціального проекту, створеного в українській Вікіпедії – проект: НТУ "ХПІ".

У свою чергу, Національний технічний університет "ХПІ" буде надавати консультаційну допомогу членам громадської організації "Вікімедіа Україна" та іншим вікіпедистам з питань різних галузей науки, а також сприятиме інформаційному наповненню Вікіпедії статтями та зображеннями про університет, його підрозділи, про відомих викладачів і випускників.

"Ця освітня ініціатива дозволяє ХПІ зробити свій внесок у розвиток всесвітньої енциклопедії", – зазначив координатор "Освітньої програми Вікіпедії" у м. Харкові С. Д. Петров. А за словами ректора НТУ "ХПІ", профессора Л. Л. Товажнянського, ця угода стала наслідком проекту, який успішно реалізовувався в НТУ "ХПІ". За його результатами двадцять двоє студентів-магістрантів факультету "Бізнес та фінанси" створили або поліпшили 23 статті в україномовному розділі Вікіпедії. "Наша співпраця з "Вікімедіа Україна" сприятиме підвищенню рівня знань студентів та аспірантів, а для викладачів Вікіпедія стане інструментом для оцінки критичного мислення студента та аспіранта", – зазначає професор Л. Л. Товажнянський." І по країні таких прикладів не мало.

Тож саме зараз, коли вступив у дію новий закон Україн "Про вищу освіту", постає завдання перетворити поодинокі спроби вищих навчальних закладів привести свої навчальні вимоги і засоби їх досягнення у стандарти української освіти та підтвердити це відповідними інструктивними документами. Щоб сьогоднішній студент, а він дуже розумний і критично мислячий, відчував коефіцієнт корисної дії своєї навчальної діяльності. Тоді і потреба у викладачеві-наставнику, і ставлення студента до нас отримають новий глибокий зміст.

Юрій КОНОВАЛЕНКО,
аспірант кафедри педагогіки і психології вищої школи

ВЕРТАЮЧИ ІЗ ВИРІЮ ЛІТА

2 листопада 2014 року пішов з життя доктор філологічних наук, професор, заслужений працівник культури і освіти, письменник-літературознавець, художник, визначний громадсько-політичний та державний діяч, ректор Драгомановського університету (1970–1973 рр.) Олексій Корнійович Романовський

Пропонуємо вашій увазі уривок з книжки "Олексій Романовський: віхи життя (до 90-річчя) від дня народження", що безсумнівно збереже в пам'яті нащадків ім'я цієї визначної людини та непересічної творчої особистості.

Зміцнюючи матеріально-технічну базу

1 липня 1970 року стало переломним етапом у моєму житті. Несподівано мене запросили до Міністерства освіти. У кабінеті міністра за приставним столом вже сиділи його заступники П. В. Миргородський і С. Т. Завало. Міністр Петро Платонович Удовиченко без будь-яких попередніх розмов сказав: "Ми тут порадились і вирішили призначити вас ректором Київського педагогічного інституту імені О. М. Горького. Ось уже і наказ підписав… Так що відмовлятися наче вже й пізно". І усміхнувся.

– За довіру дякую… але ж я тільки затіяв будівництво у себе. Що ж буде там? – запитав я *(О. Романовський в цей час очолював Київський педагогічний інститут іноземних мов і став організатором нового навчального корпусу – редакція газети)*.

"Там будівництва вже ніхто не зупинить, а ось тут треба починати негайно – а ви в цьому вже маєте досвід. То, значить, поїхали?… Ми вас представимо". О 14-й годині в залі засідань вже сиділи всі члени Вченої ради. Промову міністр почав з того, що днями, після дощів, у приміщенні інституту впала стеля, зруйнувалося кілька великих аудиторій. "Ганебно господарюєте, товариші! Тому ми вирішили запропонувати вам вашого ж випускника О. К. Романовського – хай попрацює на свою Alma Mater". У залі зависла тиша.

"То яка ваша думка?" – цікавиться міністр.

Слово взяв професор-математик М. О. Давидов – "Що ж це, товаришу міністре, за мода така стала – ректорами нам призначають то істориків, то філософів, а тепер – філолога пропонуєте. А в нас головна ж спеціальність –математика, фізика. Коли ж до них черга дійде?"

Про себе я подумав: було б добре, коли б завалили… Та після Давидова виступили професори П. К. Волинський і А. Л. Медушевський та ще кілька членів Ради на підтримку пропозиції міністерства.

За призначення проголосували одностайно.

Почалися нові митарства. До початку нового 1970–1971 навчального року залишилося рівно два місяці. На капремонт міністерство виділило лише 100 тисяч карбованців, а реально потрібно не менше 400 тисяч. Звертаюсь в Держплан – відмовляють, але запевняють: якщо використаєте свої 100 тисяч, відразу ж профінансуємо всі наступні роботи.

Капремонтом намічалося повністю замінити старий дах, стелі, зруйновані аудиторії, ліквідувати численні перегородки, відновити всі аудиторії і рекреації – повернути їм первісний вигляд, обладнати їдальню і гардероби у напівпідвальних приміщеннях, провести капітальний ремонт аудиторій і службових кімнат, повернути первинний колір зовнішнього вигляду приміщення.

Для ремонту було залучено понад 200 професійних будівельників, на допомогу щодня виділялося 50 студентів. Ремонт контролювали партком і профком інституту. Перший тиждень липня тут трощили перегородки, звільняли дахи від піску та сміття. Військові вантажівки щохвилини вивозили десятки тонн сміття. Будівельники повністю замінили старий дах на залізобетонні конструкції по всьому периметру приміщення. 25 серпня студенти, разом із будівельниками, востаннє мили вікна, відмивали підлоги, підмітали подвір'я. Були повністю замінені меблі, придбано новітнє обладнання. Класні дошки замінені на скляні. Придбаний новітній електронний мікроскоп і ще багато чого. Міністерство забезпечило фінансування, і старий корпус засяяв всією первозданною красою.

Так, перший іспит було складено. 1 вересня 1970 року у відновленому корпусі розпочалися заняття.

Наступним кроком було кадрове питання.

Ректорат домігся відновлення ліквідованих історичного і природничо-географічного факультетів. Було запрошено для роботи на цих факультетах висококваліфікованих фахівців з Академії наук УРСР, сільгоспакадемії, інших ВНЗ України. Ряд підрозділів очолили маститі вчені старшого покоління та молоді, здібні науковці. Назву лише декого з них, це: І. Є. Шиманський, Т. М. Шашло, Ю. С. Кобилецький, М. Я. Бріцин, А. П. Грищенко, В. З. Смаль, С. А. Литвинов, А. Г. Слісаренко, Г. В. Січкар, М. Д. Березовчук, Т. Г. Тригуб, Є. В. Коршак, М. Д. Ярмаченко, М. І. Шкіль, В. І. Бондар, К. М. Турчинська, Г. П. Бевз, Л. І. Мацько, П. П. Хропко, П. К. Волинський, І. І. Пільгук, Д. Ф. Ніколенко, О. Г. Мороз, В. І. Гончаров, М. І. Жолдак, М. Н. Шеремет, Ю. П. Гудзь, О. В. Киричук, С. Д. Максименко, А. Г. Конфорович, З. І. Слєпкань, В. П. Дущенко, В. М. Бенюмов, Д. Я. Шелухін, В. М. Синьов, М. В. Левченко, М. І. Бойко, О. В. Кокойло і багато інших. Прихід здібної молоді до керівництва кафедрами, факультетами, іншими підрозділами інституту вніс творчий новаторський дух. Сьогодні багато з них стали вже академіками, докторами наук, професорами, директорами інститутів, деканами факультетів, завідуючими кафедр.

Вікнами – до сонця. Так зводилась 15-поверхова споруда Палацу Знань, 1971 р.

Ректорат педінституту імені О. М. Горького, 1973 р.

Розмова про відновлення традиційного кольору приміщення педінституту по вулиці Пирогова, 9. З професорами М. Бриціним (ліворуч) і М. Ярмаченком (праворуч), 1970 р.

Взаємна довіра і порозуміння в колективі сприяли поліпшенню навчально-виховної, наукової і господарської діяльності інституту. З'явилося чимало нових підручників, навчальних посібників, колективних праць.

Життя вимагало поліпшення матеріально-технічної бази. Значно зросло число студентів, у зв'язку з відкриттям нових факультетів і кафедр виникла потреба нових службових і навчальних приміщень. Заняття відбувалися у дві з половиною зміни. Не вистачало місць у гуртожитках.

1971 рік. Розпочалося спорудження чотирнадцятиповерхового навчально-лабораторного корпусу по вул. Тургенівській, 8/14, спортивного комплексу та двох багатоповерхових гуртожитків на лівому березі Дніпра. Виконання будівельно-монтажних робіт було покладено на один із кращих трестів "Київміськбуду" (керуючий – Герой Соціалістичної Праці Свєчніков). Студенти і викладачі поруч із будівельниками працювали на цих важливих об'єктах. Вагому організаторську і виховну роботу серед викладачів при розбудові інституту здійснювали: партком (В. Ю. Ніколаєнко, Б. О. Лобовик), профком викладачів (Д. О. Тхоржевський, М. Ф. Філонеко, І. Т. Горбачук) та студентів (В. В. Левченко, О. В. Кокойло).

Із завершенням будівництва проблема матеріально-технічного забезпечення ВНЗ була знята на багато років.

Епохальною подією в житті нашого інституту стала Міжнародна конференція ректорів педагогічних інститутів-партнерів СРСР – НДР та інших соціалістичних країн, яка відбулася 17-23 вересня 1973 року. На конференцію прибули ректори педагогічних ВНЗ України, Росії, Німеччини, Польщі, Румунії, Чехословаччини, Монгольської Народної Республіки та Угорщини. Заслухано 23 доповіді з важливих проблем національної специфіки педагогічної діяльності ВНЗ, міжнародних зв'язків і співробітництва, зокрема питань освіти, виховання, підвищення якості підготовки учителів і розвитку педагогічної науки.

У конференції взяли участь міністр освіти СРСР М. О. Прокоф'єв, заступник голови Ради Міністрів України академік П. Т. Тронько, міністр освіти України О. М. Маринич, заступник міністра освіти НДР Є. Махачек, представники партійних, профспілкових, комсомольських організацій.

Нове призначення

14 жовтня 1973 року Указом Президії Верховної Ради УРСР мене призначено міністром культури України. Постало питання: кому очолити інститут?

Здібних працівників було чимало. Та мені запам'ятався закид професора М. О. Давидова, і саме тепер можна рекомендувати математика – проректора з наукової роботи, молодого, енергійного і вимогливого, вже доктора математичних наук – Миколу Івановича Шкіля.

Мою пропозицію прийняли і міністерство, і керівні органи. І мені нині приємно усвідомлювати, що тодішні прожекти і задуми про розвиток ВНЗ підхопили і продовжили дужі руки молодого колеги Миколи Івановича Шкіля, котрий потім понад тридцять років очолював цей навчальний заклад і привів його до статусу Національного університету.

В успіхах цього прекрасного ВНЗ я бачу звитяжний труд моїх побратимів – доброчесних, невтомних драгомановців, котрі, не шкодуючи часу і здоров'я, трудилися заради слави і зростання свого навчального закладу. А сьогодні спрямовують усі зусилля на підготовку сучасного учителя – висококваліфікованого, здатного формувати національно свідоме підростаюче покоління, розвивають і збагачують педагогічну науку.

Спостерігаючи за роботою проректорів в обох ВНЗ, я дбав про них, як про своїх наступників. З цією метою на час відпусток або службових відряджень надавалась можливість кожному "спробувати ректорського хліба". Доручення були важливі, пов'язані частіше з адміністративною та господарською діяльністю. Це стало у пригоді В. О. Лебедєвій, котра більше року виконувала обов'язки ректора, М. І. Шкілю, а пізніше й Г. І. Артемчуку, який ось уже понад два десятиліття успішно очолює КНЛУ.

Життя невпинно рухається вперед: зростають параметри і завдання освітніх установ у нових соціально-економічних відносинах. Педагогічна освіта, прямуючи в європейське співтовариство, вимагає модернізації і створення нової філософії вирішення стратегічних, тактичних і своїх власних завдань.

У цих умовах на старт виходять молоді, дужі люди з новим світобаченням і світосприйняттям. Підтвердженням цього є прихід у педагогічний ВНЗ відомого вченого, педагога-новатора, академіка НАПН України професора В. П. Андрущенка. Саме йому належить дослідження історії заснування і шляхів розвитку Київського Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Дбаючи про дальший розвиток матеріально-технічної бази і поліпшення добробуту колективу, він заснував благодійний фонд імені М. П. Драгоманова. Його багатий досвід і невсипуча енергія, його робота разом зі своєю командою відомих учених-ентузіастів – проректорів: В. П. Беха, Г. І. Волинки, П. В. Дмитренка, І. І. Дробота, Р. М. Вернидуба, А. П. Кудіна, О. С. Падалки, спираючись на досягнення і традиції свого потужного професорсько-викладацького колективу, дають могутній імпульс і відкривають широкі перспективи розвитку цього славетного флагмана педагогічної науки.

Про пост міністра культури я ніколи не мріяв і дізнався про це за кілька днів до виходу Указу Президії Верховної Ради.

Освітянський пантеон

Вдячність учителю!

Пішла у Вічність світла, інтелігентна, справедлива і надзвичайно добра Людина. Міністр культури України, ректор двох відомих в державі ВУЗів, управлінець, письменник – це для широкого суспільного загалу. Хто ж мав щасливу можливість бачитись, спілкуватись, співпрацювати з Олексієм Корнійовичем, назавжди залишився зачарованим його вишуканим, мудрим словом, позитивним поглядом Людини, яка знала життя з глибини.

Для нас, молодих викладачів, студентів-горьківців початку 1970-х, ректор Романовський запам'ятався перш за все як Великий Будівничий. Прийнявши педінститут імені М. Горького не у найкращому матеріальному стані, Олексій Корнійович з перших тижнів розробив концепцію розбудови навчальних корпусів, бібліотек, спортивно розважальних площ тощо. Через досить короткий час ректорське бачення перспективи інституту, ідеї були сприйняті кожним студентом, викладачем, співробітником.

Його зусиллями, енергією, авторитетом був "відвойований" будівельний майданчик для зведення сьогоднішнього гуманітарного корпусу по вул. Тургенівській, придбаний навчальний корпус по вул. Воровського, де розмістились історичний та дефектологічний факультети, майданчик для будівництва у майбутньому спортивного комплексу і т.д.

В житті кожного із нас, як і багатьох колег, Олексій Корнійович відіграв дуже важливу особистісну роль.

А ще не могла була пройти непоміченою його турбота про студента. Для Олексія Корнійовича кожний студент був колегою, партнером у вирішенні будь-якої справи. До студентів він звертався тільки на Ви. Такі люди – місіонери посилаються на землю (народжуються) для вирішення проблем надзвичайного виміру. Але, на жаль, все це в минулому.

Наша Вам вдячність і шана!

Директор Інституту корекційної педагогіки і психології, академік Віктор Синьов, першокурсники 1972 року, тепер директор Інституту філософської освіти і науки, професор Іван Дробот, директор Інституту іноземної філології, професор Володимир Гончаров

Пам'ятаємо! Любимо! Сумуємо!

2 листопада 2014 року на 97 році життя помер відомий державний діяч, літературознавець, перекладач, почесний професор НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор філологічних наук, профессор Олексій Корнійович Романовський.

Романовський О. К. народився 18 лютого 1918 року в с. Талова Балка Світловодського району Кіровоградської області. Трудову діяльність розпочав у 1934 році вчителем російської мови та літератури в с. Талова Балка. У час Другої світової війни брав участь у боях на Південно-західному фронті. У 1951 році закінчив Київський педагогічний інститут ім. О. М. Горького, у 1958 р. – Академію суспільних наук при ЦК КПРС.

Понад п'ятнадцять років О. К. Романовський був на партійно-політичній і пропагандистській роботі: працював у Пензенському обкомі партії, керівником політвідділу Південно-Західної залізниці, був секретарем Київського міськкому Компартії України. З 1963 року перейшов на науково-педагогічну роботу: працював старшим науковим співробітником та вченим секретарем Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН України, ректором Київського державного педагогічного інституту іноземних мов, ректором Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького. Протягом чотирьох років обіймав пост міністра культури України (1973-77 рр.), потім повернувся на посаду ректора Київського державного педагогічного інституту іноземних мов, де після виходу на пенсію працював професором-консультантом. На посаді ректора Київського гуманітарного інституту керував діяльністю цього приватного вищого навчального закладу.

О. К. Романовський був членом Президії Українського комітету захисту миру, депутатом Верховної Ради України, членом Спілки письменників України, багато років очолював Спілку ректорів вищих навчальних закладів міста Києва.

Автор понад 200 статей з питань теорії та історії літератури, освіти та культури. Його перу належать монографії: "Із історії підготовки Першого Всесоюзного з'їзду письменників" (1958), "Знаменна віха" (1965, 1970), "Партія веде" (1967), "Література Ленінського гарту" (1969, 1973, 1979), "Жизнь во имя будущего" (1984). Член Спілки письменників України, заслужений працівник народної освіти України, заслужений працівник культури України, почесний доктор Київського державного лінгвістичного університету, почесний професор Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Нагороджений орденами "Знак пошани" (1961 р.), "Трудового Червоного Прапора" (1971, 1976), "Вітчизняної війни" II ступеня (1985 р.), "Дружби Народів" (1986 р.), "Богдана Хмельницького" III ступеня (1999 р.), "За заслуги" III ступеня (2008 р.) та 19 медалями, а також золотою медаллю "Борцю за мир" (1970); Почесними Грамотами Верховних Рад України (1988), Естонії (1974) та Білорусії (1975).

Світла пам'ять про Олексія Корнійовича Романовського – невтомного трудівника, доброзичливу й порядну людину – збережеться у серцях багатьох людей, які мали щастя особистого з ним спілкування.

Поціновувач думки

Передчасно пішов із життя талановитий вчений і педагог. Колеги по кафедрі називали його "українським Сократом", студенти, які любили цікаві розмови, завжди затримувалися після занять для розмови з ним. Він мав власний погляд на сучасні процеси і ділився ним з оточуючими. Тридцять років свого високого натхнення присвятив Драгомановському університету. Це професор кафедри філософії Володимир Дорошкевич.

За базовою освітою він був фізиком-теоретиком. Але у 1968 році отримав запрошення від професора Олександра Шугайліна в аспірантуру з філософських проблем природознавства у Київському університеті імені Шевченка. Самостійно захистив тему "Гносеологічний аналіз поняття "феноменологічна теорія" у фізиці". З Драгомановським університетом познайомився, коли працював у відділі наукових досліджень освітянського міністерства. Коли зіткнувся з інститутом імені Горького (нині НПУ імені М. П. Драгоманова), полюбив його і душею, і розумом. Туди його запросили викладачем. І саме там сталось його становлення як філософа.

На кафедрі філософії діяла відома наукова школа професора Григорія Волинки "Історична еволюція світової і вітчизняної філософії в освітньому контексті". Напрям, який в ній представляв Володимир Дорошкевич, – дослідження античної філософії, а саме – вивчення постаті Геракліта. Антична філософія загалом залишається загадкою для сучасного покоління. Як в той давній час міг статись такий потужний спалах розуму і інтелекту? Дорошкевич наголошував: "Про сьогоднішній інформаційний простір не виникає питань, а от щодо Античності – їх безліч. Адже досягнення античних філософів можна порівняти з сучасними. І це незважаючи на те, що умови були первісними, але результати вражають". Тому він і зацікавився цією темою і запитанням "Який зміст вкладали перші філософи у свої твори?". Став розробником авторських концепцій. Нещодавно ним з колегами була видана книжка, де вперше у світовій філософії викладено філософський погляд на сон і введено поняття "Інтелектуальний сон". Говорив, що зможемо використати цю концепцію на практиці.

Його підхід до викладання змінюється лише з новим поколінням. Іноді повторював: "Нинішнє покоління більш оперативне – життя різноманітне, тому і потрібно бути оперативним. Для покоління, що входить у буремне життя, це є позитив. Молодь готова до цієї швидкості, а якщо молодь готова до неї, то чому б і ні. Є певні виклики часу, і на них слід відповідати. Виклики змінюються, і в них потрібно орієнтуватись. Молодь в цьому бездоганна. Досліджуючи проблему часу, я лише переконався, що майбутнього ніхто не знає і всі футурологічні передбачення є дуже суб'єктивними. Адже завжди присутній елемент спонтанності. Все в людині буде ґаразд, якщо вона буде готовою до несподіваного".

Вважав, що філософ має допомагати у виборі шляху для найбільш оптимального життя. Що філософ потрібен саме в цьому. Особливо зважаючи на молодість нашої держави. Що філософія напрацювала стільки ідей, що тепер має ставати практичною. Це її наступний крок до зближення з дійсністю.

До останніх днів працював над проблемою часу. Філософія не змогла поки що дати відповіді на запитання: що таке час? В чому його зміст? Як він впливає на людину як суспільну істоту? Шукав формулу вирішення цих питань.

Радив сучасним студентам… досліджувати і самих себе. Бо стан самопізнання дуже корисний. Старшому поколінню радив бути більш гуманним. Вважав, що з часом в людині все закріплюється, вона вкорінюється, досвід застигає, забувається власний шлях, і вона стає більш жорсткою, нетерпимою, лає молодь. Потрібно давати молоді більше свободи. А якщо даєш пораду, то інколи слід говорити "не знаю". Молодь, якщо їй так скажуть, сама розбереться і навчиться.

Молоді було цікаве саме його "не знаю", або саме його пояснення. Студенти сумують. Таких світлих і самодостатніх людей не вистачає. Не вистачає в цілому суспільстві. А от йому – аскету, вистачало всього. І невеликої зарплати, і не дуже міцного здоров'я. Він жив духовністю і наукою, молоддю, творчістю. Цього йому доля не пошкодувала. Хоч у ранньому дитинстві позбавила батька, славетного українського літературознавця, через сталінський арешт. І приклеївши на всі дитячі і юнацькі роки ярлик "сина ворога народу". Це не озлобило душу дивовижної людини – Володимира Олександровича Дорошкевича.

Нині його душа у кращих світах. Але залишене ним тут, на землі, житиме в душах дуже багатьох і передаватиметься новим поколінням.

Колектив кафедри філософії
Колектив Інституту філософської освіти і науки

Втрачений студентський квиток КВ № 09550693 Баковської Оксани Володимирівни вважати недійсним.

Педагогічні КАДРИ газета

Газета Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова "Педагогічні кадри". Свідоцтво про реєстрацію КІ №30 від 27.01.94 р.

Головний редактор Сергій Русаков
Літературні редактори Галина Голіцина, Людмила Кух
Комп'ютерне складання і верстання Тетяни Ветраченко
Фото Василя Тимошенка
Наша адреса: м. Київ-30, вул. Пирогова 9, редакційний відділ, тел. (044) 239-30-85, факс 234-75-87, e-mail: gazeta@npu.edu.ua

Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова м. Київ–30, вул. Пирогова, 9 e-mail: Npu.press@i.ua Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002 р.

Видрукувано у друкарні НПУ імені М. П. Драгоманова. Наклад 1000 примірників.

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори. Позиція редакції не завжди збігається з авторською. Рукописи не рецензуються і не повертаються.